

اولویت بندی عوامل مؤثر در استعدادیابی ورزش بسکتبال (نمونه موردی: دختران متوسطه اسلامشهر تهران)

فرناز روشنی^۱، محمد سنائی^{۲*}

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، واحد آیت اله آملی، دانشگاه آزاد اسلامی، آمل، ایران

۲. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر اولویت بندی عوامل مؤثر بر استعدادیابی در ورزش بسکتبال دختران متوسطه اسلامشهر تهران بود. روش تحقیق حاضر توصیفی پیمایشی است که جمع آوری داده‌ها به صورت میدانی صورت گرفت. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلمان زن تربیت بدنی مدارس مقطع متوسطه بسکتبالیست زنان شهر اسلام شهر تهران بودند (۳۶۰ نفر) که بر اساس جدول مورگان تعداد ۱۸۵ نفر به عنوان نمونه آماری بر اساس روش نمونه گیری خوشه‌ای طبقه‌ای انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته ۲۶ سوالی استفاده گردید. روایی روایی سازه پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ در بخش کوچکی از جامعه آماری (۳۰ نفر) به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های توصیفی و استنباطی (تحلیل عامل تاییدی، کلموگروف اسمیرنوف، آزمون تی تک گروهی و فریدمن) بر اساس نرم افزار SPSS و LISREL استفاده شد. با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که به ترتیب عوامل رسانه، مالی و نیروی انسانی به عنوان مهمترین شاخص‌های تاثیرگذار بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران اولویت بندی شدند. همچنین عوامل مدیریتی، عامل برنامه ریزی و ساختاری در اویت های بعدی قرار گرفتند. لذا توجه به همه عوامل‌های مؤثر به دست آمده با توجه به مرتبط بودن آنان به یکدیگر می‌تواند در توسعه استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران تاثیرگذار باشد.

واژه‌های کلیدی: استعدادیابی ورزشی، بسکتبال، مدارس دختران اسلامشهر

۱. مقدمه

در دنیای امروز یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه و پیشرفت واقعی کشورها ورزش می‌باشد (انجمن ورزش استرالیا^۱، ۲۰۱۳). نقش ورزش به عنوان یکی از عوامل تأمین‌کننده سلامت جسمانی و روانی افراد جامعه بر کسی پوشیده نیست. ارتباط ورزش با پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حاکی از اهمیت این پدیده و نقش آن در برنامه‌های توسعه ملی کشورهاست و در یک نگاه کلی توسعه و پیشرفت ورزش در هر کشور با اقتدار و قدرت آن کشور ارتباط نزدیکی دارد. این موضوع باعث شده که سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی برای توسعه ورزش در اکثر کشورها انجام شود (غفرانی، ۱۳۸۷).

در این راستا استعدادیابی موضوعی است که در دنیای ورزش اهمیت ویژه‌ای دارد. شناسایی عوامل موفقیت راه را برای رسیدن به قله افتخار هموار می‌کند. این که مشخص می‌شود چه ویژگی‌هایی ورزشکاران معمولی را از ورزشکاران نخبه متمایز می‌سازد کاری بس دشوار است که موضوع پرداختن به استعدادیابی را دشوار ساخته است. بیشتر والدین علاقمندند تا کودکانشان موفقیت در یک رشته ورزشی را تجربه کنند. برخی از والدین حتی ممکن است تمایل داشته باشند کودک خود را در سطح نخبگان ورزشی و قهرمانان ملی و بین‌المللی ببینند. پیشرفت از سطوح ابتدایی به سطوح نخبگی در ورزش فرایندی بسیار پیچیده است. این فرایند نیازمند شناسایی و انتخاب افراد با استعدادی است که شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری برای موفقیت در یک رشته ورزشی خاص را داشته باشند (یگانی، ۱۳۹۵). استعداد از نظرمان^۲ آمادگی ذاتی یا اکتسابی فرد برای انجام برخی از کارهاست. در حالی که پورتمن^۳ در سال ۱۹۹۴ در مقاله‌ای تحت عنوان (استعدادیابی) فرد مستعد را کسی می‌داند که دارای یک استعداد غیرمعمول برای یک فعالیت ویژه مانند فعالیت ورزشی، صنعتی یا هنری است. از آنجا که استعدادها تا حدودی اختصاصی هستند. فردی ممکن است برای فعالیت خاص، مستعد و برای فعالیت دیگری کم استعداد باشد (هادوی ۱۳۸۷). دامنه استعداد در برخی افراد گسترده و در برخی افراد دیگر محدود می‌باشد. گروهی ممکن است فقط در یک رشته مستعد باشند، در حالی که گروهی دیگر در چند رشته استعداد داشته باشند (آبوت^۴، ۲۰۰۵) «پلتولا» استعدادیابی در ورزش را فرایندی می‌داند که طی آن خردسالان بر اساس معیارهایی که توسط آزمون‌های جامع بدست می‌آیند به سمت ورزش‌هایی که بیشترین احتمال موفقیت را در آن‌ها دارند هدایت می‌شوند (پلوتا^۵، ۲۰۱۰). این در حالی است که بخش عمده‌ای از فعالیت‌ها و رقابت‌های ورزشی دنیا در مدارس چهار گوشه جهان دیده می‌شود. در واقع سرمنشأ قهرمانی‌های بزرگ و توفیق‌های بین‌المللی برخی از کشورها از مدارس آغاز می‌شود. این روال در ورزش ایران و بسیاری از کشورهای دیگر مشاهده نمی‌شود، اما حقیقت این است که رشد ورزش در وهله اول در گرو مدارس است (صمدی‌نسب، ۱۳۹۳). در این راستا شواهد موجود نشان از عدم برنامه ریزی مطلوب در زمینه‌ی اصول و اهداف کلی تربیت بدنی در آموزش و پرورش، کمبود معلم ورزش، محدود بودن ساعت درس ورزش، کمبود کتاب‌های علمی و دشواری دسترسی به آن‌ها، عدم تخصص کافی و کمبود دانش و آگاهی معلمان در زمینه‌ی تربیت بدنی، کمبود تجهیزات، وسایل و مکان‌های ورزشی کافی و استاندارد و ضعف مدیریت یا عدم همکاری مدیران طی سال‌های گذشته است (افضل پور و همکاران، ۱۳۸۶). بنابراین یک برنامه استعدادیابی موفق زمانی کاربرد خواهد داشت که بتوان شاخص‌ها و عوامل مؤثر تعیین‌کننده و مورد نیاز آن رشته ورزشی را به درستی شناسایی کرد. با تعیین این عوامل و انتخاب کردن افراد مستعد بر اساس آن‌ها می‌توان انتظار داشت و یا پیش‌بینی کرد که درجه موفقیت ورزشکار مستعد چقدر خواهد بود (ولرچیک و مالت^۶، ۲۰۰۸). باید دانست اثر بخشی فرایند استعدادیابی، در گرو پیوستگی و آمیختگی و همراهی سه حلقه و مرحله‌ی بهم پیوسته است. ۱. شناسایی افراد مستعد ۲. هدایت افراد مستعد ۳. حمایت افراد مستعد. در کشورهای کمتر توسعه یافته دلیل عدم وجود یک سیستم نظام مند استعدادیابی، پرورش ورزشکاران با استعداد کمتر مورد توجه بوده

¹ Australian Sports Commission

² mann

³ portman

⁴ Abbott

⁵ peltola

⁶ Vrljic and Mallett

است (جهان‌دیده، ۱۳۹۰). به طوریکه برخی تحقیقات نشان داده است که اکثریت قریب به اتفاق افراد جوان که اوایل توسط یک فرایند شناسایی استعداد و استخدام و پس از آن پشتیبانی در برنامه‌های توسعه شناسایی و مراحل استعداد را طی نموده‌اند نتوانسته‌اند که به افراد و یا ورزشکاران نخبه تبدیل شوند (استوزوسکی^۱، ۲۰۱۱).

در راستای تحقیقات انجام شده در این زمینه عامری نسب (۱۳۹۳) نشان دادند سنجش و اندازه‌گیری مهارت‌های ورزشی، منابع آموزشی، افزایش کیفی برنامه‌های استعدادیابی ورزشی، افزایش کمی برنامه‌های استعدادیابی ورزشی، برنامه‌های حمایتی، مسابقات و جشنواره‌های ورزشی، مدیریت کلان، امکانات و تجهیزات، منابع انسانی، ارزشیابی، منابع مالی، منابع اطلاعاتی، منابع ارتباطی، انجمن‌های ورزشی نقش موثری در فرایند استعدادیابی ورزش مدارس دارند. فدراسیون ایرلند (۲۰۱۴) در طرح خود تحت عنوان توسعه فوتبال زنان به شاخص منابع اقتصادی و حمایت اسپانسرها، بازاریابی، حمایت دولت مربوطه، شاخص-های عمرانی، تأسیس مدارس و باشگاه‌های مرتبط، فراهم سازی امکانات برای معلولین و مراکز فیزیوتراپی و درمانی، شاخص-های آموزشی در راستای آموزش مربیان، مسابقات درون مرزی، همکاری با مراکز دانشگاهی، بکارگیری نیروی داوطلبی و استعدادیابی صحیح اشاره کرده است (به نقل از یگانی، ۱۳۹۵). دی بوسچر و همکاران^۲ (۲۰۰۹)، در بررسی سیاست‌ها و برنامه‌های آموزشی و پرورش ورزشکاران نخبه در ۷ کشور از میان عوامل مختلف، عامل‌های منابع مالی، حمایت از ورزشکاران، شرایط تمرینی خوب، توسعه دانش مربیان و شناسایی و پرورش مناسب استعدادها را از جمله عوامل مهم در توسعه ورزشکاران نخبه می‌داند. فابر و همکاران^۳ (۲۰۱۱) فاکتورهای آنتروپومتریک، مهارت‌های حرکتی، مهارت‌های ذهنی، کیفیت فیزیکی و فاکتورهای زمینه‌ای دیگر را در شناسایی و توسعه استعدادیابی مؤثر دانست. دانی^۴ (۲۰۱۴) نیز نشان داد انسانی آموزش صحیح صحیح (آموزش فاکتورهای مهارتی-حرکتی)، فراهم سازی امکانات و تجهیزات برای آنان، تغییرات اساسی مدیریتی از عوامل مؤثر بر برنامه ریزی در زمینه استعدادیابی و ورزش است. طهماسبی زاده (۱۳۹۳) نیز در تحقیقی شاخص‌های آموزشی، اقتصادی، عمرانی-ساختاری، مدیریتی، فرهنگی-قهرمانی و منابع انسانی را به عنوان مهمترین شاخص‌های رشد و توسعه ورزش فوتبال ایران بیان نمود. ذاکریان و همکاران (۱۳۹۱) بیان کردند در زمینه ورزش بسکتبال که یک ورزش با نیازهای جسمانی و مهارتی بالا می‌باشد آنچه بدیهی است، این است که دستیابی به مدال‌های جهانی در بسکتبال یا هر رشته دیگری بدون تربیت صحیح و اصولی ورزشکاران آن رشته غیر ممکن است و از آنجا که استعدادیابی و شناسایی افراد نخبه جزئی از اصول ورزشی پیشرفته و مدرن است، از این رو، مطالعات گزینشی برای تشخیص افراد مستعد ضروری است. همچنین در این راستا سعیدی و همکاران (۱۳۹۰) به اهمیت شاخص مدیریتی؛ قاسم زاده و امیرنژاد (۱۳۹۰) عامل مالی؛ جهان‌دیده و همکاران (۱۳۹۰) رسانه؛ هاردی و همکاران^۵ (۲۰۱۰) برنامه ریزی؛ سوتیریادو^۶ (۲۰۱۲) ساختار نیز اشاره داشته‌اند.

از آنجا که استعدادیابی در بسکتبال زنان بسیار مشکل‌تر از هر رشته دیگری است، زیرا ورزشی بی نهایت تیمی است که نیازمند بازیکنانی با شرایط اندامی مناسب، مهارت‌های حرکتی و تکنیکی بالا و قابلیت‌های ذهنی و روحی برجسته می‌باشد. در سالهای اخیر با رویکرد مثبت مدیران فدراسیون بسکتبال به مقوله استعدادیابی، تحرک مثبتی در کمیته استعدادیابی فدراسیون بسکتبال و در نتیجه آن در کل کشور به وجود آمده بود اما متأسفانه به دلیل وجود مشکلاتی از جمله عدم حمایت مدیران سازمانی، عدم حمایت مالی از مربیان استعدادیاب و ورزشکاران مستعد، نبود امکانات و تجهیزات لازم و عوامل مدیریتی و ساختاری موجب شد تا اجرای روند توسعه استعدادیابی تا حدی با مشکل مواجه داشته باشد. با توجه به اینکه توسعه هر ورزش در سطوح همگانی و قهرمانی نیازمند برنامه ریزی اجرایی است و با تأکید بر اینکه در برنامه ریزی توسعه استعدادیابی

¹ Stoszowski

² De Bosscher

³ Faber et al

⁴ dani

⁵ Hardi et al

⁶ Sotiriadou

ورزشی، نیازمند کسب اطلاعات پیرامون شاخص‌های مناسب می‌باشیم، در این پژوهش شناسایی و رتبه بندی شاخص‌های استعدادیابی از دیدگاه مدیریتی محور تحقیقات قرار گرفته است.

۲. روش شناسی

روش تحقیق حاضر توصیفی پیمایشی است که از نظر هدف کاربردی و جمع آوری داده‌ها به صورت میدانی صورت گرفت. جامعه آماری تحقیق را کلیه معلمان زن تربیت بدنی مدارس مقطع متوسطه بسکتبالیست زنان شهر اسلام شهر تهران تشکیل دادند که تعداد آنان در حدود ۳۶۰ نفر بوده‌اند. همچنین نمونه آماری بر اساس روش نمونه گیری خوشه‌ای طبقه‌ای از میان جامعه فوق بر اساس جدول مورگان انتخاب شدند. بر این اساس تعداد ۱۸۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردیدند. برای جمع آوری اطلاعات در این پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای و شیوه‌های میدانی استفاده شده است. همچنین با توجه به اهداف تحقیق، به منظور جمع آوری اطلاعات مورد نیاز جهت آزمون فرضیات تحقیق از ابزار اندازه گیری مناسب و متناسب با موضوع مورد پژوهش که شامل پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد، استفاده شده است. با توجه به اینکه در این تحقیق شاخص‌های مدیریتی مد نظر بوده است لذا این پرسشنامه محقق ساخته با ۲۶ سؤال طراحی گردید که شامل شاخص‌های انسانی، مدیریتی، مالی، ساختاری، مدیریتی، رسانه است که بر اساس طیف ۵ ارزشی لیکرت (۵ کاملاً موافقم و ۱ کاملاً مخالفم) مورد سنجش قرار گرفته است. جهت تعیین روایی صوری پرسشنامه و صحت و سقم سئوالات، پرسشنامه در بین ۱۰ نفر از خبرگان و متخصصین توزیع شد و پس از اطمینان از نتایج بدست آمده، پرسشنامه در جامعه آماری پژوهش توزیع شد. همچنین روایی سازه آن از طریق تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت که در ادامه شرح داده شد. به منظور اندازه گیری قابلیت پایایی، از روش آلفای کرونباخ و با استفاده از نرم افزار SPSS20 استفاده گردیده است. بدین منظور بخش کوچکی از جامعه آماری (۱۰ نفر) انتخاب و پرسشنامه‌ها به شکل مطالعه مقدماتی^۱ در جامعه توزیع گردید؛ این مقدار بر اساس داده‌های حاصل از طریق آلفای کرونباخ برای پرسشنامه $\alpha = 0/82$ می‌باشد که نشان دهنده آن است که پرسشنامه مورد استفاده، از قابلیت پایایی لازم برخوردار می‌باشد. در این پژوهش، برای تجزیه داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی‌ها، درصدها) و استنباطی (تحلیل عامل تاییدی، کلموگروف اسمیرنوف جهت تعیین طبیعی بودن توزیع داده‌ها، آزمون تی تک گروهی و فریدمن) با نرم افزار SPSS22 و لیزرل ۸/۸ استفاده شد.

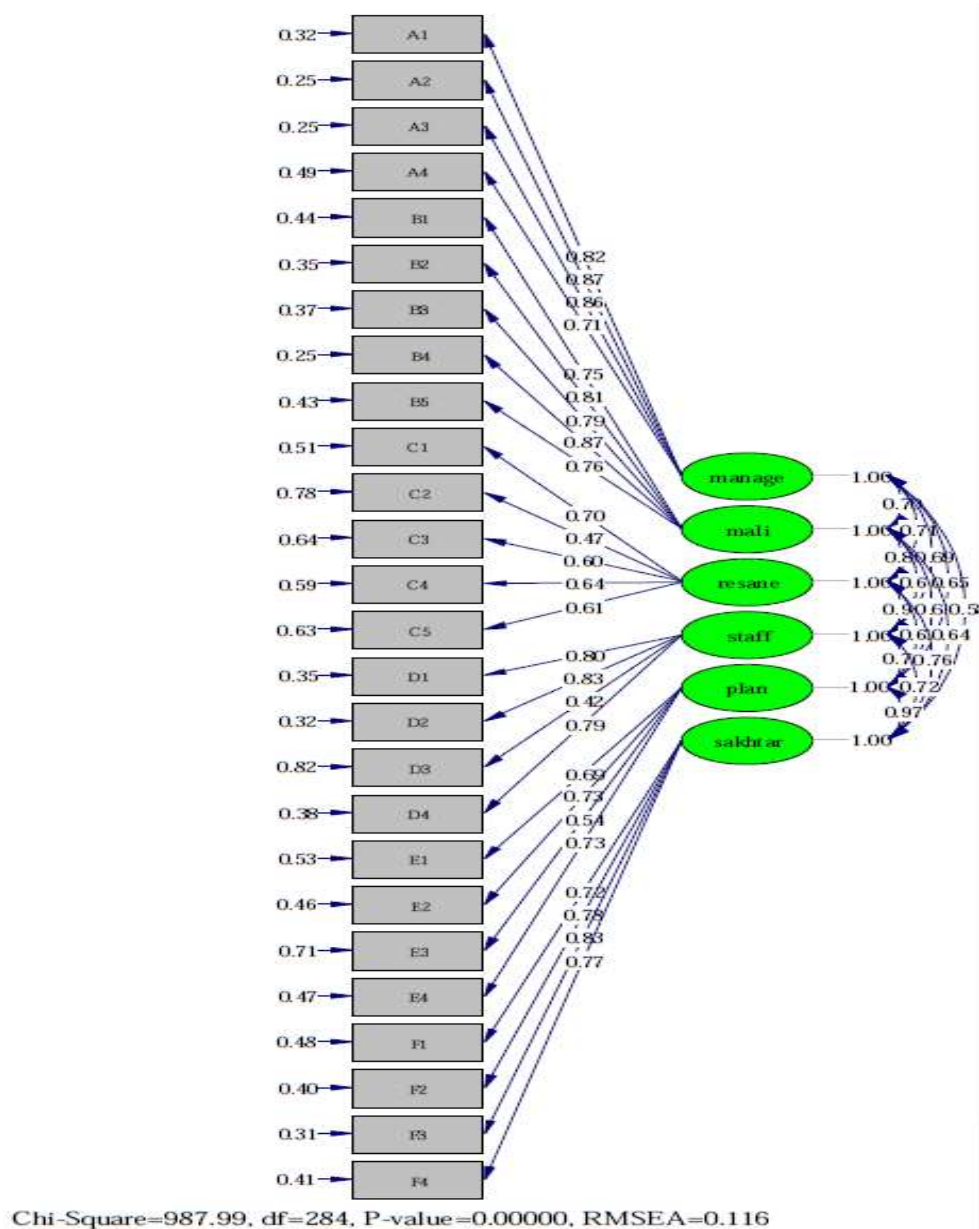
۳. نتایج

جدول ۱: تعیین روایی سازه پرسشنامه استعدادیابی در ورزش

شاخص‌ها	عامل‌ها	میزان رابطه	خطای استاندارد	ضریب تعیین	T-value	نتیجه
سؤال ۱	عوامل مدیریتی	۰/۹۱	۰/۴	۰/۶۸	۱۳/۲۸	تأیید
سؤال ۲		۰/۹۳	۰/۲۸	۰/۷۵	۱۴/۴	تأیید
سؤال ۳		۰/۸۶	۰/۲۵	۰/۷۵	۱۴/۳	تأیید
سؤال ۴		۰/۷۸	۰/۶	۰/۵۱	۱۰/۷۷	تأیید
سؤال ۵	عوامل مالی	۰/۸۲	۰/۵۲	۰/۵۶	۱۱/۶۲	تأیید
سؤال ۶		۰/۸۴	۰/۳۷	۰/۶۵	۱۲/۹۷	تأیید
سؤال ۷		۰/۷۹	۰/۳۷	۰/۶۳	۱۲/۶۲	تأیید
سؤال ۸		۰/۹۳	۰/۲۸	۰/۷۵	۱۴/۴۹	تأیید
سؤال ۹		۰/۷۷	۰/۴۴	۰/۵۷	۱۱/۷۴	تأیید

¹ Pilot Study

تأیید	۱۰/۴۵	۰/۴۹	۰/۳۸	۰/۶۱	عوامل رسانه‌ای	سؤال ۱۰
تأیید	۶/۵۴	۰/۲۲	۰/۶۹	۰/۴۵		سؤال ۱۱
تأیید	۸/۵۶	۰/۳۶	۰/۵۵	۰/۵۵		سؤال ۱۲
تأیید	۹/۲۶	۰/۴۱	۰/۵	۰/۵۸		سؤال ۱۳
تأیید	۸/۷۹	۰/۳۷	۰/۶۶	۰/۶۳		سؤال ۱۴
تأیید	۱۲/۶۶	۰/۶۵	۰/۲۷	۰/۷۱	عوامل نیروی انسانی	سؤال ۱۵
تأیید	۱۳/۱۹	۰/۶۸	۰/۲	۰/۶۵		سؤال ۱۶
تأیید	۵/۶۷	۰/۱۸	۰/۷	۰/۳۹		سؤال ۱۷
تأیید	۱۲/۳۵	۰/۶۲	۰/۳۳	۰/۷۴		سؤال ۱۸
تأیید	۱۰/۲۱	۰/۴۷	۰/۴۵	۰/۶۴	عوامل برنامه ریزی	سؤال ۱۹
تأیید	۱۱/۱۳	۰/۵۴	۰/۳۵	۰/۶۴		سؤال ۲۰
تأیید	۷/۶۴	۰/۲۹	۰/۵۴	۰/۴۸		سؤال ۲۱
تأیید	۱۱/۰۸	۰/۵۳	۰/۳۲	۰/۶۱		سؤال ۲۲
تأیید	۱۰/۹۴	۰/۵۲	۰/۴۹	۰/۷۳	عوامل ساختاری	سؤال ۲۳
تأیید	۱۲/۱۸	۰/۶	۰/۳۲	۰/۶۹		سؤال ۲۴
تأیید	۱۳/۴۹	۰/۶۹	۰/۲۸	۰/۷۹		سؤال ۲۵
تأیید	۱۲/۰۲	۰/۵۹	۰/۳۱	۰/۶۸		سؤال ۲۶

شکل ۱: مدل اندازه‌گیری پرسشنامه استعدادیابی در ورزش

با توجه به نتایج جدول ۱ و شکل ۱ مشخص می‌شود که بین شاخص‌ها با عامل‌های پرسشنامه استعدادیابی در ورزش رابطه معناداری ($T\text{-Value} \pm 1/96$) وجود دارد و لذا روایی سازه پرسشنامه استعدادیابی در ورزش مورد تأیید قرار می‌گیرد. در ادامه به منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف اسمیرونف استفاده گردید.

جدول ۲: آزمون کلموگروف اسمیرونف برای تعیین نرمال داده‌ها

متغیرها	مقدار Z	سطح معناداری	نتیجه آزمون
عوامل مدیریتی	۲/۰۶	۰/۱۸۳	نرمال
عوامل مالی	۲/۴۳	۰/۷۸۱	نرمال

عوامل رسانه‌ای	۱/۴۹	۰/۱۲۷	نرمال
منابع انسانی	۲/۶۳	۰/۳۰۲	نرمال
عوامل برنامه ریزی	۱/۹۸	۰/۰۵۲	نرمال
عوامل ساختاری	۱/۲۵	۰/۰۸۷	نرمال

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که متغیرهای عوامل مدیریتی ($Z=۲/۰۶$, $P=۰/۱۸۳$)، عوامل مالی ($Z=۲/۴۳$, $P=۰/۷۸۱$)، عوامل رسانه‌ای ($Z=۱/۴۹$, $P=۰/۱۲۷$)، منابع انسانی ($Z=۲/۶۳$, $P=۰/۳۰۲$)، عوامل برنامه ریزی ($Z=۱/۹۸$, $P=۰/۰۵۲$) و عوامل ساختاری ($Z=۱/۲۵$, $P=۰/۰۸۷$) نرمال می‌باشند. برای اثرگذاری عوامل‌های بدست آمده از تحقیق بر استعدادیابی از آزمون تی استفاده شده است.

جدول ۳: تأثیر عوامل‌های تحقیق بر استعدادیابی

متغیر	میانگین مشاهده شده	میانگین فرضی	اختلاف میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
عوامل مدیریتی	۱۵/۸۹	۱۲	۳/۸۹	۱۴/۴	۱۸۴	۰/۰۰۱
عوامل مالی	۱۹/۳۷	۱۵	۴/۳۷	۱۳/۶	۱۸۴	۰/۰۰۱
عوامل رسانه‌ای	۱۹/۸۲	۱۵	۴/۸۲	۱۹/۸۴	۱۸۴	۰/۰۰۱
عوامل نیروی انسانی	۱۶/۸۳	۱۲	۴/۸۳	۲۳/۵۷	۱۸۴	۰/۰۰۱
عوامل برنامه ریزی	۱۵/۹۴	۱۲	۳/۹۴	۱۹/۷۱	۱۸۴	۰/۰۰۱
عوامل ساختاری	۱۵/۵۵	۱۲	۳/۵۵	۱۵/۴۱	۱۸۴	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۳ مشخص شد که عوامل مدیریتی ($t=۱۴/۴$, $P\leq ۰/۰۰۱$)، عوامل مالی ($P\leq ۰/۰۰۱$)، عوامل رسانه‌ای ($t=۱۹/۸۴$, $P\leq ۰/۰۰۱$)، عوامل نیروی انسانی ($t=۲۳/۵۷$, $P\leq ۰/۰۰۱$)، عوامل برنامه ریزی ($P\leq ۰/۰۰۱$) و عوامل ساختاری ($t=۱۹/۷۱$) و عوامل ساختاری ($t=۱۵/۴۱$, $P\leq ۰/۰۰۱$) تأثیر معناداری بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران دارد. بدین معنی که با بهبود هر یک از عوامل‌های فوق، وضعیت استعدادیابی در ورزش بسکتبال دختران بهبود می‌یابد (جدول ۳). در نهایت جهت اولویت بندی متغیرهای تحقیق از آزمون فریدمن استفاده شده است.

جدول ۴: رتبه‌بندی عوامل استعدادیابی

عوامل	رتبه	میانگین رتبه
عوامل رسانه‌ای	۱	۵/۱۶
عوامل مالی	۲	۴/۸۷
عوامل نیروی انسانی	۳	۳/۱۶
عوامل مدیریتی	۴	۲/۶۹
عوامل برنامه ریزی	۵	۲/۶۷
عوامل ساختاری	۶	۲/۴۴
کای دو		۴۱۵/۸۵۹
درجه آزادی		۵
سطح معناداری		۰/۰۰۱

با توجه به نتایج جدول ۴ مشخص گردید که بین عوامل استعدادیابی اختلاف معناداری وجود دارد به طوریکه ترتیب عوامل از اول تا ششم عبارتست از: عوامل رسانه‌ای، عوامل مالی، عوامل نیروی انسانی، عوامل مدیریتی، عوامل برنامه ریزی و عوامل ساختاری.

۴. بحث و نتیجه گیری

امروزه ورزش بطور ویژه مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است. دانشمندان بسیاری در تلاش هستند تا شاخص‌های پیش بینی کننده افراد مستعد در ورزش‌های مختلف را شناسایی کنند. بطوریکه اغلب کشورهای اروپایی دارای مراکز پرورش استعداد در سه سطح محلی، منطقه‌ای و ملی هستند. اجرای صحیح و اصولی و پیشرفت و توسعه ورزش بسکتبال زنان به عوامل و شاخص‌های بساری وابسته است. یقیناً اکتفا به یک یا چند عامل و شاخص رشد و توسعه استعدادیابی نمی‌تواند در افزایش کارایی و توسعه ورزش بسکتبال اثر گذار باشد؛ بلکه عوامل متعددی می‌تواند نقش داشته باشد که در این تحقیق به بررسی آن پرداخته شد.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که اولین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص رسانه می‌باشد. نتایج همسو با یافته جهان‌دیده و همکاران (۱۳۹۰) می‌باشد که در تحقیق خود مبنی بر شناسایی و اولویت بندی نیازهای استعدادیابی ورزشی از دیدگاه ورزشکاران شاخص رسانه را به عنوان یکی از عوامل مهم استعدادیابی دانست. در حقیقت می‌توان گفت رابطه متقابلی بین رسانه‌ها و ورزش وجود دارد که دارای جنبه‌های مثبت و منفی است. با وجود آن که ورزش در جلب مخاطب به رسانه‌ها کمک قابل توجهی می‌کند، در نتیجه لازم است که رسانه‌های ورزشی در جهت توسعه استعدادیابی ورزشی توجه بیشتری به این مقوله داشته باشند. چرا که رسانه‌های ورزشی می‌توانند آگاهی مردم را نسبت به ورزش مدارس بیشتر نموده تا خانواده‌ها فرزندان خود را ترغیب به ورزش کردن نمایند. در نتیجه توجه به اطلاع رسانی جهت برگزاری دوره‌های استعدادیابی از طریق رسانه‌های دیداری و شنیداری، با اجرای بهینه‌ی استعدادیابی؛ اطلاع رسانی در مورد استعدادیابی از طریق شبکه‌های اجتماعی؛ وجود فرایندهای رسانه‌ای دقیق مانند ارتباطات با صدا و سیما در برگزاری بهتر دوره‌های استعدادیابی و اطلاع رسانی از طریق سایت‌های آموزش و پرورش و مدارس در استعدادیابی می‌تواند در این زمینه مورد اهمیت قرار گیرد.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که دومین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص مالی می‌باشد. نتایج همسو با یافته صمدی (۱۳۹۳) می‌باشد. همچنین قاسم زاده و امیرنژاد (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی عوامل مؤثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده‌های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران درآمدزایی و منابع مالی را در جذب و حفظ ورزشکاران مؤثر دانسته‌اند. اهمیت منابع مالی در پیشبرد هر برنامه بر کسی پوشیده نیست و ورزش بسکتبال و شناسایی استعدادیابی نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد. حمایت مالی یکی از مهم‌ترین منابع درآمدی در ورزش امروزی است. امروزه مشاهده می‌گردد که در اکثر باشگاه‌های اروپایی، رده‌های پایه و استعدادیابی بدون وقفه انجام می‌پذیرد که عامل مالی نقش موثری بر استعدادیابی ورزشی دارد؛ بنابراین باید برای توسعه ورزش مدارس اقدامات مهمتر و جدی‌تری صورت گیرد. این در حالی است که چالش مهم در زمینه اجرای برنامه‌های استعدادیابی ورزشی در مدارس مسئله چگونگی تأمین بودجه و منابع مالی آن می‌باشد. لذا توجه به عواملی چون برآورد اولیه‌ی مناسب هزینه‌های مالی در اجرای مناسب دوره‌های استعدادیابی؛ ایجاد فرایندهای دقیق مالی برای پوشش کامل مالی دوره‌های استعدادیابی؛ در نظر گرفتن تسهیلات مالی برای ورزشکاران بسکتبالیست در استعدادیابی بهتر و ایجاد بازخوردهای مالی برای ورزشکاران بسکتبالیست در اجرای بهتر این دوره‌ها می‌تواند در توسعه شاخص مالی مهم تلقی گردد.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که سومین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص نیروی انسانی می‌باشد. نتایج همسو با یافته دانی (۲۰۱۴) و صمدی (۱۳۹۳) می‌باشد. بر اساس تحقیقات، لازم است که استعدادیابی در

مدارس مانند دیگر سازمان‌ها دارای نیروی انسانی متخصص در زمینه‌های مختلف باشند. امروزه همه باشگاه‌ها و مراکز ورزشی اهمیت زیادی برای جذب و توسعه‌ی نیروهای انسانی پشتیبان و متخصص در باشگاه قائل هستند. شایسته‌سالاری و استفاده از افراد متخصص یکی از موارد بسیار مهمی است که در اکثر سازمان‌ها و ورزش خصوصاً مدارس باید رعایت شود تا توسعه و پیشرفت استعدادیابی ورزش بسکتبال در آن صورت گیرد. در همین راستا اولین و مهم‌ترین نیاز برنامه‌های استعدادیابی ورزشی در مدارس، وجود و یا حضور یک معلم و مربی ورزش متخصص و با دانش می‌باشد که باید به آن توجه شود. در نتیجه توجه به عوامل‌هایی چون انتخاب مربیان با تخصص بالا در ورزش بسکتبال دانش آموزی؛ انتخاب داوران در فرایندهای استعدادیابی و اجرای فرایند استعدادیابی توسط عوامل اجرایی متخصص در این راستا از اهمیت برخوردار است.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که چهارمین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص مدیریت می‌باشد. سعیدی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود مبنی بر بررسی موانع و مشکلات موجود در پرورش استعدادها نشان دادند که بیشترین تاکید مربیان در مورد موانع و مشکلات پرورش استعدادها بر روی علل و عوامل سطوح بالای مدیریتی متمرکز می‌باشد. دانشگاه گلومورگان^۱ نیز در برنامه توسعه‌ای خود یکی از مدیریتی را یکی از عوامل مهم در توسعه شناسایی استعداد دانست. یکی از مهم‌ترین وظایف مدیریت تعیین اهداف برای شناسایی استعدادها بسکتبال در بین دختران دانش آموز است. در همین راستا ضرورت وجود یک نهاد متولی امر استعدادیابی ورزشی در وزارت آموزش و پرورش، اصلاح ساختار و تشکیلات تربیت بدنی در آموزش و پرورش و فعالیت‌های هدفمندتر فدراسیون‌های ورزش دانش آموزی ضروری به نظر می‌رسد. توجه به عوامل مدیریتی (وجود خدمات و تسهیلات؛ انتخاب مدیران و مسئولان در سطوح استعدادیابی؛ سازماندهی درست و کنترل فرایندهای اجرایی و ...) و تقویت دیگر عوامل موجب خواهد شد تا آینده خوبی در انتظار بسکتبال وجود داشته باشد. هر چه پایه‌های ورزش بسکتبال مستحکم‌تر باشد قطعاً تیم‌های ملی خوبی خواهیم داشت و این امر در ورزش بسکتبال هم وجود دارد؛ و وجود مدارس قوی موجب کشف استعدادهاى جدیدتر می‌شود.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که پنجمین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص برنامه ریزی می‌باشد. نتایج همسو با یافته هاردی و همکاران (۲۰۱۰) و سوتریادو و همکاران (۲۰۰۸) می‌باشد. تعیین اهداف بلندمدت، مرحله‌ای از مراحل فرآیند مدیریت استراتژیک می‌باشد که می‌توان آن‌ها را پس از انجام مراحل ارزیابی عوامل بیرونی و درونی و با نگاهی به چشم‌انداز تعیین نمایید. در این زمینه مدیران باید اهداف بلندمدت (معمولاً پنج ساله) را برای استعدادیابی ورزش بسکتبال خود تبیین کند تا بداند که در آینده به کجا می‌رود و براساس آن برنامه برنامه‌ی کوتاه مدت و نقشه‌ی راه خود را ترسیم کند؛ بنابراین برنامه ریزی در زمینه بهبود روند استعدادیابی ورزشی (برنامه‌ریزی زمانی و مکانی مناسب؛ برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و دوره‌ای در مدارس...) مستلزم شناخت وضعیت کنونی و آگاهی از امکانات، تاسیسات، تجهیزات و توانایی‌های بالقوه و بالفعل مدارس می‌باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص گردید که ششمین عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال دختران شاخص ساختاری می‌باشد. نتایج همسو با یافته سوتریادو (۲۰۱۲) می‌باشد. از عناصر مهم و تاثیرگذار در فرآیند مدیریت برای نیل به اهداف هر سازمانی، ساختار و سازماندهی مناسب است؛ بنابراین در صورت عدم وجود زیر ساخت‌های مناسب تاسیساتی و عدم حمایت بخش خصوصی ورزش بسکتبال نمی‌توان که به توسعه لازم و شناسایی استعدادهاى موجود در بسکتبال دختران در این زمینه برسد. لذا توجه به ساختن اماکن و سالن‌هایی مانند سالن‌های بسکتبال، استخر و ارتباط و هماهنگی بین دستگاه‌های آموزش و پرورش و اداره ورزش و جوانان و حضور بخش‌های خصوصی؛ نحوه‌ی چیدمان فضای ورزشی برای اجرای بهتر دوره‌های استعدادیابی؛ ایجاد کارتابل‌های مخصوص دوره‌های استعدادیابی در محیط مدارس می‌تواند گام مؤثری در زمینه از بین بردن موانع و شناسایی استعدادیابی بسکتبال دختران گردید.

به طور کلی، می‌توان گفت مواردی که به عنوان عوامل مؤثر بر استعدادیابی ورزش بسکتبال در میان دختران اسلامشهر معرفی شد، زنجیروار به هم مرتبط هستند و در برنامه‌ریزی باید به ماهیت و میزان اهمیت آنها از دیدگاه شرکت کننده توجه نمود. با

¹ university of glomorgan

توجه به یافته‌های این تحقیق توصیه می‌شود که مسئولان به مواردی چون وجود افراد متخصص در مدیریت ورزش مدارس، اطلاع کافی مسئولان ورزش مدارس استان از مشکلات ورزش پایه در مدارس، اهداف بلندمدت در ورزش مدارس، ثبات مدیریت کلان آموزش و پرورش، توجه مدیران مدارس، نگرش نسبت به ورزش مدارس و وجود معلمان تربیت بدنی متخصص در مدارس و همچنین استفاده از رسانه در گسترش توسعه ورزش و استعدایابی توجه بیشتری نمایند. همچنین حضور مسئولان در فضاها و اماکن ورزشی (به ویژه در زمان برگزاری همایش‌ها، مسابقات و جشنواره‌های ورزشی) و اعلام حمایت آنان از ورزش و فعالیت بدنی و حتی افزایش بودجه اختصاصی به فعالیت‌های ورزشی از جمله راه‌کارهایی است که موجب افزایش مشارکت دختران در این گونه فعالیت‌ها می‌شود و به تبع آن می‌توان به شناسایی استعدادها در مدارس پرداخت.

منابع

۱. افراسیابی علیرضا. (۱۳۹۳). تعیین شاخصهای رشد و توسعه ورزش تنیس از دیدگاه مربیان و ورزشکاران، پایان نامه ارشد تربیت بدنی، دانشگاه تهران مرکز
۲. افضل پور، اسماعیل. زرنگ، محمود. خوشبختی، جعفر. (۱۳۸۶). "ارزشیابی وضعیت اجرای درس تربیت بدنی در پایه‌های اول و دوم مدارس ابتدایی استان خراسان جنوبی". فصلنامه پژوهش در علوم ورزشی، سال چهارم، شماره ۴، پیاپی ۱۶.
۳. جهان‌دیده و همکاران. (۱۳۹۰). در تحقیق خود مبنی بر شناسایی و اولویت بندی نیازهای استعداد‌های ورزشی از دیدگاه ورزشکاران لیگ حرفه‌ای شیراز، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی
۴. ذاکریان، علی؛ فاطمه جمال آبادی و علیرضا ذاکریان. (۱۳۹۱). بررسی دیدگاه‌های مربیان در تدوین شاخص‌های استعدادیابی در ورزش بسکتبال، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران، سازمان بسیج ورزش.
۵. صمدی نسب منیژه. (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر در فرایند استعدادیابی ورزش مدارس، پایان نامه ارشد تربیت بدنی، دانشگاه آزاد آیت الله آملی
۶. غفرانی، محسن. (۱۳۸۷). طراحی و تدوین استراتژی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان سیستان و بلوچستان رساله دکتری، دانشگاه تهران
۷. قاسم زاده میرکلای، ابراهیم و امیرنژاد، سعید. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده‌های پایه دوومیدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی
۸. گائینی، عباسعلی. (۱۳۸۱). "استعدایابی و انتخاب در ورزش"، نشریه رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۸، صص: ۳۹-۳۴.
۹. هادوی، فریده. (۱۳۸۷). تحلیل منتخبی از روشهای استعدادیابی بر دوهای سرعتی و استقامتی در پسران جوان و ارائه الگو. رساله دکتری دانشگاه تربیت معلم.
۱۰. یگانی حسین. (۱۳۹۵). رتبه بندی شاخص‌های ارزیابی آکادمی‌های فوتبال استان تهران از دیدگاه مربیان و مدیران با روش AHP؛ پایان نامه ارشد تربیت بدنی، دانشگاه آزاد تهران مرکز

11. Abbott, Button. C., Pepping, G. J., Collins, D. (2005). *Unnatural Selection: Talent Identification And Development In Sport. Nonlinear Dynamics, Psychology And Life Sciences Journal*, 1: (9). 88-61

12. Australian Sports Commission. (2013). *A joint strategy of the Australian Sports Commission (ASC) and the Australian Agency for International Development (AusAID) 2013-2017*

13. bompa, t. o. haff, g. (1999). "Periodization: theory and methodology of training", human kinetics champaign.

14. De Bosscher, V., De Knop, P., van Bottenburg, M., Shibli, S., Bingham, J. (2009). "Explaining international sporting success: An International comparison of elite sport systems and policies in six Countries". *Sport Management Review*, 12:pp:113-136.
15. Faber, I et al. (20-11). A first step to an evidence-based talent identification program in the Netherlands; a research proposal
16. peltola, e. (2010). talent identification/ new studirs journal/ 3(17)/ pp.12-7.
17. russell, k. (1989). "athletic talent: from detection to perfection." *science periodical on research and technology in sport* 9(1): pp.1-6.
18. SotiriadoU, P. (2012). Sport development planning: The Sunny Golf Club, *jo ur n al ho mep ag e: www.elsevier.c om /lo cate/s m, Sport Management Review xxx (2012) xxx-xxx,*
19. Sotiriadou, P. (2010). *The sport development processes and practices in Australia: The attraction, retention, transition and nurturing of participants and athletes. Koln Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing, ISBN: 978-3838338606.*
20. Sotiriadou, P., Shilbury, D., & Quick, S. (2008a). *The attraction, retention/transition and nurturing processes of sport development: Some Australian evidence. Journal of Sport Management, 22, 247-272.*
21. University of Glamorgan's Marketing & Student Recruitment department. (2012). Glamorgan Sport, The University of Glamorgan is a registered charity. Registration No. 1140312, www.glam.ac.uk/sport
22. Vrljic Kate & Mallett Clifford J. (2008). Coaching knowledge in identifying football talent *International Journal of Coaching Science.*

Prioritizing the Effective Factors in Basketball Exercise (Case Study: Islamshahr High School Girls in Tehran)

Farnaz Roshani¹, Mohammad Sanaei^{2*}

¹MA Sport Management, Department of Physical Education, Ayatollah Amoli Branch, Islamic Azad University, Amol, Iran

² Assistant professor of sport management, Department of Physical Education, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

---

Abstract

The purpose of this study was to prioritize the factors affecting talent identification in basketball sports of Islamshahr high school girls in Tehran. The method of this research is a descriptive survey that was carried out in a field experiment. The statistical population of the study consisted of all female teachers of physical education in high schools of Basketball Women in Islamshahr City, Tehran (360 people). Based on Morgan's table, 185 individuals were selected as a statistical sample based on cluster sampling. To collect data, a researcher-made questionnaire consisted of 26 questions. Validity of the structure of the questionnaire was confirmed through factor analysis. The reliability of the questionnaire was 0.82 based on the Cronbach's alpha coefficient in a small section of the statistical population (30 people). To analyze the data, descriptive and inferential tests (confirmatory factor analysis, Kolmogorov Smirnov, T-single-group and Friedman tests) were used based on spss and lisrel software. According to the results, it was determined that the factors of media, financial and human resources were ranked as the most important indicators of girls' sports basketball talent identification. There were also managerial factors, planning and structural factors in the future. Therefore, paying attention to all the effective factors obtained with regard to their relevance to each other can be effective in developing the amenity of girls' basketball.

Keywords: sports scenes, basketball, schools of Islamshahr girls

---